

ANTI-PESTBELEID

SINT-DONATUS ZEGT 'NEEN' tegen 'PESTEN'.

I- INLEIDING

We vinden het belangrijk om als school een anti-pestbeleid te hebben. Hieraan sleutelen we momenteel nog en verschillende partijen worden hierbij betrokken: leerlingen, leerkrachten, ouders, zorgteam en directie.

Omdat we er ons van bewust zijn dat pesten een grote impact heeft op de leerlingen nu en later, wil de school zich inzetten om pesten zo veel mogelijk te voorkomen. Wegdenken kunnen we pesten jammer genoeg nooit. Daarom willen we ook nadenken over hoe we een pestprobleem aanpakken.

Een duidelijk neergeschreven beleid zorgt ervoor dat de procedure voor iedereen duidelijk is. Ouders, leerkrachten, maar ook leerlingen moeten weten hoe pesten wordt aangepakt, dat we dit als school niet goedkeuren en zeker niet aan ons willen laten voorbijgaan. Deze aspecten willen we duidelijk stellen met een concreet anti-pestplan.

II- OP SCHOOLNIVEAU

1- Visie

Hieronder geven we een kort overzicht van de belangrijkste aspecten van onze 'Anti-pest'-visie.

1.1 Sint-Donatus - Kinderrechtenschool

Het opvoedingsproject van onze school stelt duidelijk dat we binnen de school de ruimte en de sfeer willen scheppen waarin elk kind harmonisch kan openbloeien. Het hoofd, hart en handen staat centraal. **Vanaf november 2015 is onze kleuter- en lagere school Sint-Donatus een kinderrechtenschool. Dit is het resultaat van een driejarig traject dat we gestart zijn in het schooljaar 2013-2014. Een kinderrechtenschool is een school waar kinderen zich bewust zijn van hun rechten en die van leeftijdsgenoten wereldwijd.** Onze kinderen voelen zich solidair met leeftijdsgenoten dichtbij en veraf, die op één of andere manier benadeeld zijn.

We willen ethische waarden zoals respect, verdraagzaamheid, luisterbereidheid, ... nastreven bij de leerlingen en de teamleden. Van het schoolteam wordt een correct voorleven verwacht met respect voor elkaar. We durven dit dan ook van onze kinderen te verlangen.

We vinden het heel belangrijk om in onze school tot een goed speel-en werkklimaat te komen.

Dit steunt op de volgende drie pijlers:

- **Respect voor elkaar**

Dit is een waarde die gedragen wordt door de kinderen en door alle volwassenen betrokken bij Sint-Donatus, of het nu leerkrachten, ondersteunend personeel, directie, vrijwilligers of ouders zijn.

Onze muur van respect is hiervan een mooi voorbeeld maar er wordt ook aandacht besteed aan het geven van complimentjes aan elkaar (en niet alleen op complimentendag).

- Een **afkeer tegen elke vorm van geweld**

Zoals bijvoorbeeld pestgedrag (verbaal, lichamelijk , ..)

- **Inspraak van onze kinderen**

Bijvoorbeeld via onze leerlingenraad waar goede ideeën groeien zoals het inrichten van de spel-o-theek, de anti-pestbus, een anti-pestschort met spelletjes, speelkoffers op de speelplaats, ... (door onderling gesprek in de klas en op de vergadering)

Onze **kinderrechten komen aan bod in de lessen, het schoolreglement en tal van activiteiten.** In het Verdrag inzake de Rechten van het Kind staan **54 artikelen.** Met onze school hebben we er de belangrijkste kinderrechten uitgekozen.

Kinderen wereldwijd hebben ...

- 1) *recht op onderwijs*
- 2) *recht op een eigen naam*
- 3) *recht op voeding, kleding en wonen*
- 4) *recht op een eigen mening*
- 5) *recht op spel*
- 6) *recht op zorg en liefde*
- 7) *recht op informatie*
- 8) *recht op verzorging*
- 9) *recht op samenkomen*
- 10) *recht op eigen geloof*

De kinderrechten staan centraal in onze kleuter- en lagere school Sint-Donatus. Er is een jaarplanning rond kinderrechten die linken leggen met de actualiteit en eventuele thema's van binnenuit of buitenaf. Groepsactiviteiten op school moeten de ontwikkeling van de sociale ingesteldheid bevorderen: luisteren naar elkaar, verdraagzaam leren zijn, delen met anderen, gelijkheid nastreven, vlot communiceren met anderen, ruzies leren oplossen, ...

Op school proberen we heel wat te doen om pesten te voorkomen en een veilig en positief schoolklimaat te bekomen. Zo doen we jaarlijks mee met de anti-pestweek. De leerkrachten bewegingsopvoeding oefenen tijdens de lessen het anti-pestlied en dans in. In die week worden verschillende klasactiviteiten of klasdoorbrekende activiteiten gepland. Tevens vinden we het ook belangrijk tijdens deze week het verschil tussen pesten en plagen te benadrukken.

1.2- Verschil tussen plagen en pesten?

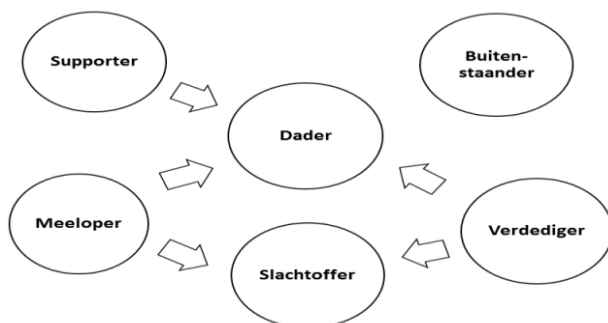
1.2.1. Wat is pesten?

Pesten is het herhaaldelijk en langdurig uitoefenen van geestelijk en /of lichamelijk geweld door één of meer personen met de bedoeling het slachtoffer te kwetsen, te benadelen of schade te berokkenen.

Slachtoffers hebben in deze situatie weinig tot geen verweer (machtsonevenwicht).

Pesten heeft vaak een sociale functie: het pestgedrag is betekenisvol voor de groep waarin het gebeurt: pestkoppen zijn op zoek naar populariteit en status. Hiervoor gaan ze een machtsspel aan met wie 'zwakker' staat. Vaak stopt het pesten als de groepssteun wegvalt. Pesten gebeurt op veel manieren: direct of indirect pesten, verbaal pestgedrag, cyberpesten.

1.2.2. De rollen in een pestsituatie (schema KIVA- werkwinkel)

1.2.3. Plagen versus pesten

PLAGEN	PESTEN
<ul style="list-style-type: none"> ✓ onschuldig, met humor, niet gemeen ✓ korte duur en ongepland ✓ op gelijke voet ✓ is te verdragen ✓ 1 tegen 1 ✓ niet systematisch ✓ wisselend slachtoffer ✓ geen pijn/korte pijn/snel vergeten ✓ plooiën snel terug glad gestreken ✓ de groep blijft zichzelf 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ berekend: doelbewust en gepland ✓ aanhoudend en systematisch ✓ ongelijke strijd ✓ Allen tegen één/kliekje ✓ doel = kwetsen ✓ gebeurt vaak door dezelfde personen ✓ verregaande gevolgen, moeilijk herstel ✓ groep deelt in de klappen en verandert

Ruzie maken en plagerijen mag... het helpt kinderen om sociale vaardigheden te ontwikkelen: Hoe ga je om met agressie? Hoe onderhandel je? Wanneer ga je te ver? Terwijl kinderen ruzie maken, zoeken ze immers hun positie in de groep en in de samenleving. Ze leren zelf problemen oplossen, ze komen er sterker uit.

Er moet dus een zone zijn waarin ruimte is voor plagerijen en ruzietjes. Maar, systematisch en berekend eenzelfde kind viseren, pijn doen,... en dit in een ongelijke machtsstrijd, overstijgt de ruimte die er is voor ruzie maken en plagerijen en mondt uit in pesten.

III – CONCRETE INVULLING VAN DE VISIE

A- WERKEN AAN EEN POSITIEVE KLASFEER

In alle leerjaren staan de kinderrechten centraal. Binnen dit thema komt de thematiek aan bod rond anders zijn, elkaar aanvaarden,... . Elke klas en elke leerkracht werkt aan een positieve klassfeer. Een gemotiveerd team wil er voor zorgen dat elke leerling graag naar school komt en zich goed voelt bij ons op school.

In verschillende lessen wordt gewerkt rond het welbevinden van kinderen, diversiteiten, talenten,... . Tijdens de lessen wordt er gebruik gemaakt van verschillende werkvormen, kringgesprekken, vertelrondes, kindcontacten, ... Er worden verschillende leuke activiteiten georganiseerd binnen en buiten de klas.

Doorheen het schooljaar worden fijne feesten georganiseerd **op klasniveau** (vb. kerstfeestjes, receptie in de klas voor 1ste communie of Vormsel, een zelf georganiseerd klasfeest in het 4de leerjaar, vertelavond in pyjama in het tweede leerjaar, 2de en 3de kleuterklas blijven slapen in school, 6de leerjaar slaapt in tentjes op het grasveld)

en op schoolniveau (grootoudersfeest, herfstloop, kerstfeest met kerstmaaltijd, carnavalfeest,...).

In het vijfde leerjaar en zesde leerjaar worden er lessen gegeven rond ICT en cyberpesten en komt er een spreker van het CLB (2015-2016); van Childfocus (2016-2017). In het 6de leerjaar worden er tijdens het schooljaar 10 lessen gegeven die in het MEGA-project passen (samenwerking met de educatieve dienst van de politie).

Verder zijn er de jaarlijkse sportklassen voor het 5de leerjaar en de tweejaarlijkse zeeklassen voor de 1ste graad die het werken aan een positieve klassfeer bevorderen.

Doordat de leerlingengroepen elk jaar gemengd worden, kennen veel leerlingen elkaar in school. Dit komt de sfeer in school en op de speelplaats ten goede.

Er wordt in de klas besproken wat het verschil is tussen plagen en pesten . De leerlingen krijgen het signaal dat pestgedrag gemeld moet worden en niet onder de noemer van "klikken" valt. (zie stappenplan in de klas).

B- PESTPREVENTIE OP DE SPEELPLAATS/OP SCHOOL

Als school willen we inzetten op pestpreventie. Door tijdens de middagpauzes een aantal activiteiten aan te bieden hopen we dat leerlingen zich niet gaan vervelen en ze geen tijd hebben om te pesten.

Voorbeelden van activiteiten:

- **Start-to-run vanaf de lente.** De leerlingen vanaf het 4de leerjaar kunnen vrijwillig deelnemen aan het lopen (o.l.v. meester Steven en juf Lies)
- **De speeltijden in de maand juni worden gesplitst.**
bv. de onderbouw speelt in de speeltuin 'Ten Anckere' op donderdag en de bovenbouw op vrijdag, onder begeleiding van een leerkracht.
- **Muziek op vrijdag tijdens de middagspeeltijd** (bij mooi weer) (o.l.v. de 6de klassers en éénmaal per maand de 5de klassers)
De leerlingen kunnen dansen op de muziek.
- Er is **een groot aanbod spelmateriaal in de spel-o-theek** waar de leerlingen spelmateriaal uitlenen voor op de speelplaats. Leerlingen van het zesde leerjaar houden de spel-o-theek (bij mooi weer) open. Ook een ping-pong tafel en kub-spel zitten hierin. Elk kind heeft een kaartje om naar de spelothek te gaan.
- Vorig jaar (2015-2016) is er ook **een anti-pestjas** ontworpen. In deze jas zitten allerlei spelletjes zodat er minder kans is op ruzie op de speelplaats want de kinderen van Sint-Donatus weten altijd wat te doen ... We willen hen tips aanreiken om te spelen tijdens de speeltijden.
- **Op de speelplaats (graszone) hebben we ook een klim- en klauterparcours.** Ons oudercomité zorgt er elk jaar voor dat de speelplaats geveerd wordt met leuke hinkelparcours (klusjesdag).
- Naast de hinkelpaden is er ook een basketplein, een voetbalplein, een netbalterrein, ...

C- PEST-MELDPUNT

Pesten dient eerst en vooral gemeld te worden. Acties kunnen hierbij helpen.

Actie Ketnet 2016: Actie, brul tegen pesten. Ook jij kan het verschil maken. Comedian William Boeva en Sien gaan deze keer op zoek naar brullies. Brullies zijn kinderen die opkomen voor iemand die gepest wordt. Want dat is superbelangrijk. Bij een nieuwe Move tegen Pesten hoort dit jaar ook een gloednieuw lied: Iedereen brullie!

Het melden van een peestsituatie is voor leerlingen al een grote stap. Daarom willen we er voor zorgen dat ze dit op een veilige, eventueel anonieme, manier kunnen doen. Op school hangt er een brievenbus (Pestmeldpunt) waarin de leerlingen hun verhaal kwijt kunnen.

Op deze manier hopen we de drempel om pesten te melden te verlagen. Het gaat hier immers niet om klikken.

Wanneer je klikt, wil je dat de pester een straf krijgt wanneer je het pesten meldt, wil je dat het pesten stopt.

Wij hechten veel belang aan het melden van pesten en hopen dat ouders niet zelf onderling de problemen willen oplossen en de pesters benaderen.

Wanneer het pesten op school gebeurt, willen wij als school op de hoogte gebracht worden en willen we zelf het probleem aanpakken. Als school kennen wij beide partijen en kunnen we onpartijdig het verhaal van alle partijen beluisteren.

D - WERKGROEP TEGEN PESTEN

Vanaf schooljaar 2015-2016 hebben we een werkgroep tegen pesten in het leven geroepen. Deze werkgroep kan elk jaar veranderen. In deze werkgroep zetelen leerkrachten van de kleuter- en de lagere school. Tijdens de 'Vlaamse week tegen pesten' zorgen zij voor een aangepast programma in onze school. Verder ondersteunt de werkgroep allerlei initiatieven om een positieve sfeer op school te bevorderen. Ondertussen krijgt onze pestpreventie meer vorm en komen we tot een degelijk pestbeleid op school.

E – DE VERSCHILLENDE ROLLEN

1. De rol van de leerkracht en de zorgcoördinator

Als school willen we pestproblemen aanpakken in samenspraak met de leerkracht en de zorgcoördinator.

De leerkracht is de eerstelijnsverantwoordelijke van zijn of haar klas. In de mate van het mogelijke probeert de leerkracht met de leerlingen te praten, tot oplossingen te komen. De leerkracht maakt melding bij de zorgcoördinator.

Soms is er echter nood aan een minder betrokken persoon. Vaak wordt de hulp ingeroepen van de zorgcoördinator om de situatie vanop een afstand te bekijken, om de leerkracht te ondersteunen en de contacten te leggen met de betrokken partijen (ouders, externe instanties, CLB, ...).

Indien nodig zal ook de directie op de hoogte gebracht worden.

EERSTE HULP BIJ RUZIES (IN DE KLAS / OP DE SPEELPLAATS)

Op dit moment gebruiken we de volgende maatregelen bij het bestraffen van agressief gedrag. Leerlingen, leerkrachten en ouders zijn hiervan op de hoogte.

1) Vriendschapsbank - Cosmogolem (mascotte van de school vanaf nov. 2015)

Ruzie tussen kinderen wordt eerst door de leerkracht beluisterd. De leerkracht begeleidt de kinderen om de ruzie eerst zelf te kunnen oplossen. De kinderen kunnen dan naar elkaar luisteren en de situatie uitleggen op de vriendschapsbank / Cosmogolem.

2) Time-out regel: (bank naast boekentassenrek)

Leerlingen die agressief gedrag vertonen worden voor een "time out" aan de zijkant van de speelplaats gezet.

Zij noteren het gebeuren op een notitieblaadje (te vinden in de doos in de gang). Het blaadje wordt aan de leerkracht (die de leerling in time-out plaatste) bezorgd, die het dan aan de klastitularis geeft.

2. De rol van de ouders

Indien nodig betrekken we de ouders bij een pestprobleem. Ook hier moet het onderscheid gemaakt worden tussen ruzies en een effectief langdurend pestprobleem. Het is onmogelijk om bij elke ruzie ouders op de hoogte te brengen. Als school willen we dit intern oplossen.

Wanneer er sprake is van pesten, zal de school in eerste instantie ook het probleem proberen op te lossen. Indien de school zorgwekkende signalen opmerkt, worden de ouders meteen op de hoogte gebracht. Diegene die melding heeft gemaakt van de problemen zal wel op de hoogte gehouden worden.

Indien de problemen aanhouden, worden de ouders van de pester/gepeste op de hoogte gebracht om samen met de school te bekijken wat er kan gedaan worden opdat het pesten zou stoppen. Er kan geen eenduidige grens getrokken worden vanaf welk punt ouders worden betrokken in het verhaal. Elke situatie is anders en wordt anders bekeken en aangepakt. We vragen van ouders wel vertrouwen, erkenning en respect voor de aanpak van de school.

EERSTE HULP BIJ RUZIES (IN DE KLAS / OP DE SPEELPLAATS)

Op dit moment gebruiken we volgende maatregelen bij het bestraffen van agressief gedrag. Leerlingen, leerkrachten en ouders zijn hiervan op de hoogte.

Naargelang de aard van het agressief gedrag wordt een verwittiging gegeven maar als dit herhaaldelijk gebeurt wordt een rode kaart (zie document in bijlage).

Een rode kaart wordt gegeven bij ...

Art.1	Agressief gedrag (slaan-schoppen), fysiek of verbaal geweld.
Art.2	Onbeleefde houding (ongepaste woordenschat) tegenover andere kinderen en personeel.
Art.3	De school verlaten zonder toestemming.
Art.4	Bewust materiaal vernielen.
Art.5	Weigeren leerkrachten of personeel te gehoorzamen.
Art.6	Stelen van materiaal.
Art.7	Aanhoudend ongewenst gedrag vertonen in de klas en op de speelplaats na meerdere opmerkingen

Sancties:

- 1) Leerkracht geeft een schrijftaak (voorbeeld: tekst schrijven, woordpakket inoefenen, ...) gedurende een week tijdens alle voor en namiddagspeeltijden.
- 2) Plaatsnemen op een stoel in de gang.

F - MELDING VAN EEN PESTPROBLEEM.

Wanneer een pestprobleem gemeld wordt (door ouders, medeleerlingen of gepeste zelf), nemen we dit op school ernstig.

1- Melding door ouders

De zorgcoördinator / directie nodigen de ouder(s) uit om hun verhaal te doen. Zo krijgen we zicht op de situatie (Hoe lang? Wie? Wat? Wanneer? Waar? Wie is er bij betrokken? ..)

De klastitularis / zorgcoördinator heeft dan een gesprek met de betrokken leerlingen om zicht te krijgen op de gemelde problematiek.

De ouders krijgen feedback van dit gesprek met de melding van het geplande vervolg:

- **STAP 1: DE SITUATIE IS NOG "IN DE KIEM TE SMOREN"**
Wordt geëvalueerd na maximum 14 dagen. De klastitularis / zorgcoördinator schatten zelf in of de ouders van de pester op de hoogte gebracht worden.
- **STAP 2: DE SITUATIE IS NIET OPGELOST NA 14 DAGEN.** We starten de NO BLAME-methode op. (zie stappenplan: NO BLAME-methode)
De zorgcoördinator van de school volgde deze training en start dit op. Directie / klastitularis / zorgcoördinator brengen de ouders van de pester en de gepeste op de hoogte.
- **STAP 3: WE SCHAKELEN EXTERNE HULP IN (CLB OF EEN ANDERE EXTERNE PERSOON...)**
Indien we merken dat het probleem niet door de school kan worden opgelost, vragen we advies aan de CLB medewerker of andere personen.

2- Melding door de leerling of medeleerling.

De leerlingen worden aangespoord dit thuis ook te vertellen.

- **STAP 1: GESPREK MET GEPESTE EN PESTER - DOOR KLASTITULARIS**
Alle partijen verwoorden hun gevoel. De klastitularis doet een beroep op hun "geweten" om te bepalen of de situatie nog intern op te lossen is. Zo ja, krijgen de leerlingen dit vertrouwen en wordt er afgesproken dat er op een regelmatige basis een korte mondelinge evaluatie is. Na maximum 14 dagen wordt er geëvalueerd of een volgende stap nodig is.
- **STAP 2: NO BLAME METHODE - DOOR ZORGLEERKRACHT**
Gesprek met het slachtoffer met als doel de methode uit te leggen. Nadruk ligt op de gevoelens, niet op de feiten. Er wordt niet bestraffend omgegaan met de situatie. Er wordt een groepje samengesteld voor stap 2, dat bestaat uit de pester, meelopers en enkele neutrale leerlingen.
 1. De begeleider roept het gekozen groepje samen : 6 tot 8 personen (zonder het slachtoffer).

2. De begeleider legt aan het groepje uit hoe het slachtoffer zich voelt. Geen details, geen gebeurtenissen en geen beschuldigingen.
3. De begeleider vraagt aan de groep om voorstellen te doen in de Ik-vorm om het gevoel van het slachtoffer om te keren. De begeleider doet beroep op de verantwoordelijkheid van de leerlingen.
4. Na een week volgt een gesprek met het slachtoffer en met de groepsleden om te bepalen in hoeverre het lukte om de voorstellen uit te voeren en het resultaat daarvan te bespreken.

Pestproblemen die met de NO BLAME methode aangepakt worden, dienen op regelmatige basis gecheckt te worden om te kijken of het nog goed loopt.

- **STAP 3: INSCHAKELEN VAN EXTERNE HULP: CLB/ EXTERNE ANDERE PERSOON**

Wanneer vorige stappen geen effect hebben, wordt een MDO georganiseerd en samen gezocht naar verdere begeleiding. De ouders zijn in deze fase ook partners.

Opmerkingen:

Als de klastitularis aanvoelt dat een probleem al in een ver gevorderd stadium is, kan stap 1 overgeslagen worden.

Er wordt van elke interventie een kort verslag (met vermelding van datum) gemaakt en aan de directie bezorgd.

G - CYBERPESTEN

Nieuwe media hebben zeker hun waarde, maar kunnen ook negatief gebruikt worden. We vragen aan de ouders om zelf controle te houden op het gsm- en internetgebruik van hun zoon of dochter.

Beledigingen via internet of gsm, roddels verspreiden, ... zijn niet toegelaten. De ouders zijn wettelijk medeverantwoordelijk voor de gevolgen van dit soort pestgedrag door de zoon of dochter.

Op school is het verboden GSMs te gebruiken. Indien een leerling een gsm meeheeft op school moet dit meegedeeld worden aan de leerkracht / directie (vb kinderen die met de fiets of bus naar school komen, krijgen wel een toelating). Gsms blijven in de boekentas en zijn volledig uitgeschakeld.

Wanneer een leerling betrapt wordt met een gsm, wordt deze afgenomen en aan de directie bezorgd. Wanneer een gsm is afgepakt, moeten de ouders zelf de gsm afhalen bij de directie.

Op bovenstaande regel is er één uitzondering: op vrijdag mogen de leerlingen die het muziekmoment op de speelplaats verzorgen wel hun gsm gebruiken om hem aan te sluiten op de beatbox en zo muziek te spelen. Een leerkracht houdt natuurlijk een oogje in het zeil.

Wanneer ouders/kinderen toch naar school komen en melding maken van cyberpesten (wat dan typisch eerder thuis gebeurt, maar wel met kinderen van

de school) vragen wij steeds om bewijsmateriaal mee te nemen (het sms-je bewaren, printscreen van het computerscherm, ...). Wij willen dit als school dan ook niet negeren en hiermee aan de slag gaan.

In het vijfde en zesde leerjaar worden er lessen gegeven rond ICT en cyberpesten en komt er een spreker van het CLB (2015-2016); van Childfocus (2016-2017).